

NERELLÀ

Nom antic de *Santa Eugènia*, llogaret agre. a Bellver de Cerdanya, 3 k. al SO.

MENC. ANT. 839, Acta C. SÜrg.: *Neriniانو* (ed. P. Pujol 112): amb variant *Nerellan* en el Capbreu vulgar, i *Neriliano* a la còpia del S. XII; 1112: «villa Sta. Eugenia de *Nereliano*» (en l'arx. de la SdÜrg. segons P. Pujol).

ETIM. Nom de predi romà en -ANUM, probablement derivat d'un NP *NERINIUS de la família de *Nerius*, *Nero*, *Neronius*, *Nerullius* (Schulze 363, 485 etc.), que hom creu d'origen etrusc, M. Lübke, BDC XI, 12; i Aebischer (*Top.* 113): amb dissimilació de la -n- (de 839) en -l-n- de les formes posteriors.

Les Neres, *Neret*, V. *Negre* *Neresola*, V. *Negre Nerill*, V. s. v. *Erill* *Neriola*, V. *Mariola*

EL NERO

El Nêro, partida damunt i a l'O. d'Estubeny (prop de Xàtiva) (xxxii, 52.1).

ETIM. Pot venir de l'àrab *an-nār*, «el foc» (*RMa.* 201; 420; *PAlc.*, 276b30-31), fent referència a alguna almenara o foguera de senyals que es devia fer en aquesta alta carena. Per influència del mossàrab (on existí *nêro* ll. NĪGRU. (V. l'art *Negre*, supra), *an-nār* va esdevenir *Al Nero*, amb -o i amb *ġ* oberta, que, davant *r*, és ben rara en els mots valencians. J.F.C.

Més aviat purament àrab d'un pl. vulgar¹ *nārīn*, amb el recul de l'accent, normal en vulgar, a la penúltima llarga: *an-nērūn* 'les almenares'.

¹ Plural regular en lloc de *nārān* *RMa.* 420, o altres plurals de l'àrab literal.

Nerós, -osa, V. *Negre*

NERVILS (*Narbils*, *Nervols*)

Nom de dos llocs de Cerdanya menors o antiquats. La informació que en tenim és tan deficient, i més aviat contradictòria, que seria el cas de pensar 'papers mullats: pleguem'; si no fos per la singularitat de tal nom, que ens força a dir el que n'hem trobat, amb l'esperança d'incitar a trobar-ne més, i més segura.

El Nomenclator A.P.T. de la prov. de Lleida posa *Narbils* en te. de Prullans, sense explicacions. A la SdÜrg. n'hi devia haver alguna notícia eclesiàstica, perquè el savi arxiver P. Pujol, tindria notícia d'una localitat de tal nom: car no sabent com localitzar l'antiga parr. de «*Neriniانو*» citada a l'Acta de C. de SdÜrg., es preguntava: «*Nerbils*?» (fixant-se a les pal-

pentés en l'element comú *Ner-*) però no sols era impossible (en evolució ling.) passar d'una forma a l'altra, sinó que s'ha vist després aquell nom esdevingut fonèticament *Nerellà* i s'ha comprovat per altra documentació que això era la denominació antiga del llogaret de Santa Eugènia, agre. de Bellver.

Geogràficament Mn. Pujol no devia anar del tot errat perquè això coincideix bastant amb la localització de l'A.P.T., com sigui que Santa Eugènia és a la part del terme de Bellver que afronta amb Prullans. Fora d'això, cap notícia en geografies, guies, enciclopèdies ni altres nomenclàtors. I jo tampoc no el vaig recollir en les meves exhaustives enqs. de Cerdanya, Baixa ni Alta.

D'altra banda, però, hi ha notícia d'un nom semblant, si bé força lluny, a l'alta Cerdanya, prop de 30 k. a l'ENE. de Prullans: «Barranc de *Nervols*» o «de les Medes» llegim en Brousse (*La Cerdagne Française*, p. 222), nom d'un afl. esq. del Segre, en te. de la Guingueta; i cosa semblant en el mapa del Min. de l'Int.; si no fos més que aquest no creuríem gaire en aquesta dada, però En Brousse, que era cerdà, és molt acurat en les seves formes, i quasi totes les seves informacions s'han anat comprovant.

Ara bé aquí trobem l'única menció medieval, en una butlla de Sergi IV, a favor del mon. de Cuixà, datada de 1011, on llegim: «in Estavar, in *Gurguja* Superiore, in villare *Nervice*, in Curte *Floridto*, in *Edors* et in *Cállegas*» (*MarcaH.* § 164, p. 980, 30), on reconeixem llocs ben coneguts d'aquest entorn: *Estavar*, *Gorguja*, *Flori*, *Dorres* i *Câldegues*.¹

De tota manera aquest *Nervice* s'assembla amb el *Nerbils* de Pujol i de l'A.P.T., i per altra banda amb el *Nervols* modern d'aquest mateix rodal. Si tots dos noms s'accentuessin a la inicial *Ne* —i res no s'hi oposa (quan només els coneixem per les fonts escrites, que no curen de posar accents)— podríem suposar que un NÉRVICES (plural del de la butlla de 1011) vagi donar: en un lloc *Nérvius* > *Nérvils*, (consonantització com la de *gauta* > *galta*); i a l'altre vagi passar d'això a *Nérvols* (tal com *HABĪLIS* > *àvol*. *FLEBĪLIS* > *frèvol*).

Amb aquestes bases i prou, no és possible assajar una etimologia ben fundada si no és amb abast negatiu. Res a veure sens dubte amb el NP ll. *Nerva* ni amb un mun. *Nerva* de la prov. d'Osca ni *Nerpio* d'Albacete. És massa vaga per bastir-hi res concret la semblança, per una banda amb *Narbona*, per l'altra amb els bascònics *Narvaez* i *Narvarte*. Amb *Niula*, que és a la vora de Prullans, només hi ha aquest relatiu nexa geogràfic (i ja veurem a l'art., infra, que està per (*A*)*nnivola*), amb migrada semblança i sense possible lligam lingüístic amb *Nervils*.

En definitiva, tot estudiat, potser podríem conjecturar una etimologia bascoide, com en la gran majoria dels NLL antics i importants de Cerdanya. *Narbide* és «sendero por donde se conducen cargas en trineo